

Nr 591

Av herrar **Larsson** i Borrby och **Elmstedt**, om *Sveriges officiella inställning till Nordvietnam*.

(Lika lydande med motion nr 465 i Första kammaren)

Den utrikespolitiska debatten under 1966 dominerades kraftigt av kriget i Vietnam. Vietnamkrisen är ju på intet sätt någon ny fråga, men däremot har USA:s eskalering av kriget, under det gångna året, ökat ängslan och oron för att konflikten skall leda till en ännu större och oöverskådligare tragedi.

Omfattningen av oskyldiga människors lidanden i kriget har ju tyvärr först nu blivit mera känd. Alla som har tagit del av New York Times-reportern Harrison Salisburys rapport från hans besök i Nordvietnam i december 1966 måste reagera mot de ohyggliga avslöjandena. För de flesta medborgare är det en fullständig överraskning att USA i så stor utsträckning även bombar fredliga byar eller "structures" som det heter i amerikanska officiella rapporter. Om sanningshalten i Salisburys rapport råder inget tvivel, då New York Times knappast kan sägas vara USA-fientlig och chefredaktör Salisbury minst av allt kan anklagas för att ha några kommunist sympatier.

Vad kan då Sverige göra för att påskynda en fredlig lösning genom att klart och tydligt ta avstånd från vietnamkriget och samtidigt behålla sitt goda internationella renommé? Det avgörande i detta sammanhang är de motiveringar som kommer att finnas bakom ett svenskt officiellt ställningstagande:

1. Alla moderna krig eller krigsorsaker måste stoppas eller avledas och alltid ses mot bakgrunden av att de moderna förstörelsevapnen, som supermakterna förfogar över, kan innebära katastrof för hela mänskligheten. Mot den bakgrunden kan inte våldshandlingar av något slag, vare sig de förekommer i kapitalistiska eller kommunistiska diktaturstater, godkännas. I stället måste inte minst stormakterna satsa sina överflöds- eller krigsresurser på hjälp- och biståndsarbete. Framför allt gäller detta när konflikter beror på sociala och ekonomiska motsättningar. Vietnamkriget ger belägg för att det inte går att främja en demokratisk uppbyggnad av ett statsskick med hjälp av kanoner och s. k. militärt bistånd. Hade motsvarande resurser i stället satsats uteslutande på utbildning och fredligt bistånd, hade med säkerhet inte några främmande trupper behövts i Vietnam i dag. Journalister och författare som David Halberstam, James Ca-

merone och DN-reportern Sven Öste har i sina böcker säkrast av alla krigsreportrar bekräftat att USA förlorar det viktigaste, befolkningen i Vietnam, och att saigonregeringen blir impopulärare för varje by som man bombar och sedan säger sig behärska. Sverige, helst tillsammans med de övriga nordiska länderna, måste med största kraft hävda att det aldrig kan göras någon positiv insats i ett underutvecklat land annat än genom ett fredligt bistånds- och uppbyggnadsarbete.

2. Om det av någon anledning finns skäl för en tredje nation att lägga sig i ett lands inre sociala eller politiska motsättningar eller mellan två stater, så är detta en fråga som Förenta Nationerna skall ta ställning till. Finns det inte en opinion bland medlemsländerna för att ingripa i sådana konflikter, så finns det ingen anledning för ett enskilt land, vare sig stort eller litet, att politiskt eller militärt ingripa. För Sveriges del, som aldrig tvivlat på världsorganisationens förmåga och vilja att lösa internationella konflikter, måste denna principiella inställning vara självklar. I detta sammanhang kan framhållas att Genèveavtalet av 1954 borde respekteras av USA. Det förefaller dock för närvarande som om USA inte känner sig bundet av detta avtal, som bl. a. undertecknades av England, Frankrike, Viet Minh (Nordvietnam), Sovjet och Peking-Kina. I artikel 16 i Genèveavtalet slås det fast att det är förbjudet att till Vietnam införa förstärkningar i form av "alla typer av vapen, ammunition och annan krigsmateriel såsom stridsflyg, örlogsfartyg, flygbomber och artillerigranater, jetmotorer och jetvapen samt bepansrade fordon". Det ligger mycket nära till hands att fråga sig om det inte hade sett mindre hotande ut i Sydostasien i dag om avtalet hade följts även av USA och saigonregeringen.

3. Det finns skäl att erkänna Nordvietnam, och att få till stånd normala diplomatiska kontakter med nordsidan måste ses som ett första steg till att få slut på det nuvarande "monologläget". Lika litet som det kan anses vara riktigt att neka Peking-Kina medlemskap i FN, lika litet är det på längre sikt riktigt att förneka att Nordvietnam existerar. Genom erkännandet av Ho Chi Minh (som USA stödde och samarbetade med fram till 1954), kan allvarliga fredsförhandlingar komma till stånd. Den i dagarna, från Ho Chi Minh genom USA-rabbinen Abraham Feinberg, till president Johnson framförda inbjudan till Hanoi ger en kuslig illustration av bristen på kontakt mellan Nordvietnam och USA. I det här fallet har ju Mr. Feinberg varken fullmakt att förhandla eller att vara förmedlare av förhandlingsbud, och därför kan denna inbjudan, hur seriös den än är, nonchaleras. Med normala diplomatkontakter skulle initiativ av den här arten verkligen kunna bidra till en avspänning. Ett erkännande skulle dessutom under rådande förhållanden underlätta för Internationella kontrollkommittén, bestående av Indien, Kanada och Polen, att fullfölja sitt uppdrag i såväl Nord- som Sydvietnam.

Med hänvisning till det anförda hemställes,
att riksdagen måtte uttala sig för att Sverige måtte om-
pröva sin officiella inställning till regeringen i Nordviet-
nam.

Stockholm den 26 januari 1967

Einar Larsson (cp)

i Borrby

Claes Elmstedt (cp)